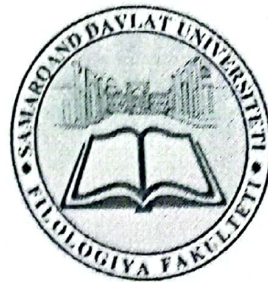




ВАЗОРАТИ ТАЪЛИМИ ОЛЙ, ФАН ВА
ИНОВАТСИЯҲОИ РЕСПУБЛИКАИ
ЎЗБЕКИСТОН



ДОНИШГОҲИ ДАВЛАТИИ
САМАРҚАНД
БА НОМИ ШАРОФ РАШИДОВ

Ба рўйхат гирифта шуд:
№ ДБ-60230100-4.9.2
« 15 » 10 соли 2024



«ТАСЛИҚ МЕНАМОЯМ»

Ректори ДДС
Р.И. Халмурадов

соли 2024

ДАСТУРИ ТАЪЛИМИЙ
аз фанни
ЗАБОНИ АСАРИ БАДЕЙ

Соҳаи дониш:	200 000	- Соҳаи санъат ва фанҳои гуманитарӣ
Соҳаи таълим:	230 000	-Забонҳо
Равиши таълим:	60230100	-Филология ва омӯзиши забонҳо (забони тоҷикӣ)

Tajik filolo

Фан/Коди модул TF2804		Соли хониши 2027-2028	Семестр 8	ECTS-Кредитҳо 4	
Фан/ Намуди фан: Интихоби		Забони таълим Тоҷикӣ		Ҳаҷми соатҳои ҳафтаина дарс 4	
1	Номи фан	Машғулоти аудиторӣ (соат)		Таълими мустақил (соат)	Ҷамъи сарборӣ (соат)
	Забони асари бадеӣ	48		72	120

Мақсади фан (МФ)	
МФ1	I. МАЗМУНИ ФАН Мақсади омӯзонидани фанни «Забони асари бадеӣ» таҳлил ва арзёбии назму насри ҳам суҳанварони пешин ва ҳам суҳанварони кунунро фаро хоҳад гирифт. Таҷқиқи таърихи санъати суҳани тоҷикӣ ва дар ин замина ошкор сохтани муҳимтарин қонуниятҳои ташаккул ва пешрафти суҳани образнок ё суҳани бадеъ. Ин гуна таҷқиқот имкон медиҳад, ки дар ниҳояти қор таърихи забони адабиёти бадеӣ таъин гардида, саҳм ва мақоми бузургтарин суҳансароён дар инкишофи маданияти нутқи миллий ошкор шавад. Вазифаҳои фан ба мутахассисон - филологҳои тоҷик, ки дар қаламрави Ёзбекистон бо қори тадрису таҷқиқи илмӣ машғуланд, дар бораи масъалаҳои терминологияи забони тоҷикӣ маълумот додан аст. Мақсад аз омӯзонидани фанни «Забони асари бадеӣ» дар замони имрӯза аз он иборат аст, ки ба тафаккури филологҳои оянда чуқуртар акс намудани омилҳои худфаҳми миллий, Омӯхтани вазифаҳои асосии забони асари бадеӣ, забони образнок будани забони асари бадеӣ, махсусияти нутқи персонажҳо ва нутқи муаллиф.

Мазмуни фан	
II. ҚИСМАТИ АСОСИИ НАЗАРӢ (машғулоти маърузавӣ)	
II.I. Ба таркиби фан мавзӯҳои мазкур дохил мешавад:	
Шакли машғулоти: маъруза (М)	
M1	Муқаддима. Нутқи бадеӣ ва хусусиятҳои ба худ хоси он Дар бораи нутқи бадеӣ ва фикрҳои санъаткорони суҳан ва олимони машҳур. Бузургон дар таърифи суҳан. Суҳан, забон унсури якуми адабиёт, олоти нахустини асар. Дар илми филология забони адабии миллий дар се намуд буданаш: а) забони умумхалқӣ; б) забони адабӣ; в) забони бадеӣ (поэтик). Услубҳои вазифавии забони адабӣ: услуби гуфтугӯ, услуби бадеӣ,

	(шеърӣ, насрӣ ва намудҳои грамматикӣ нутқ). Услубҳои китоб: Услубҳои китоби (услуби илмӣ, услуби расмӣ корғӯзорӣ, ва услуби публицистӣ), муносибатҳои байни онҳо. Забони асари бадеӣ бо моҳияти худ забони образнок аст. Вобастагии узви забони асари бадеӣ бо матн. Роли забони асари бадеӣ дар шаклҳои меъёрҳои забони адабӣ ва ривожҳои он. Лабораторияи иҷтимоӣ будани забони асари бадеӣ барои забони адабӣ.
M2	Аз таърихи омӯзиши забони адабиёти бадеӣ Ҳолати омӯзиши забони адабиёти бадеӣ то асри XX. Вазъи омӯзиши забони адабиёти бадеӣ дар нимаи садаи XX ва имрӯз. Чун як қисми илми бадеъ маънидод шудани забони адибон дар забоншиносии классикӣ форсу тоҷик. Асарҳои Унсулмаолии Кайковус, Низомии Ганҷавӣ, Носири Хисрав, Абулқосим Фирдавӣ, Абдулқодири Бедил ва дигарон; Дар солҳои 50 – уми қарни мо. Ба вучуд омадани тадқиқоти ҷидди дар ин бобат; Ҳиссаи забоншиносони тоҷик дар ташаккули фанни «Забони адабиёти бадеӣ» дар Тоҷикистон. Хизмати олимони Н.Маъсумӣ, М.Шукуров, Р. Ғаффоров, Б.Қамолиддинов. Муаммоҳои баҳсалаби ин фан;
M3	Мақоми забони асари бадеӣ дар ҳаёти забони адабӣ Аҳамияти забон дар офариниши адабиёти бадеӣ. Таълими суҳанварони бузург дар бораи ба ҳангом ва доништа ба қор бурдани воситаҳои забони модарӣ. Ду ҷанбаи қорбасти забон дар асари бадеӣ: дар суҳани тасвирии нависанда ва нутқи персонажҳо; шарҳи омилҳои бомаҳорат истифода намудани забон. Дар асарҳои нависандагон бузург акс ёфтани ҳам вазъи забони адабии забони онҳо ва ҳам унсурҳои ояндаи адабии миллӣ. Фарқи ҷиддии забони адабиёти бадеӣ аз забони адабии умумӣ аз бобати образнокӣ. Аҳамияти забони адабиёти бадеӣ дар роҳи инкишофи забони адабии миллӣ.
M4	Образнокӣ дар забони адабиёти бадеӣ Шарҳи моҳияти истилоҳи «суҳани образнок», роҳҳои дастёб шудани ин навъи суҳан. Аҳамияти тасвири қасб қардани суҳан дар адабиёти бадеӣ. Суҳани қўтоҳ, ғалмо ва ботақаллуф асоси ғасохати қаломи бадеист. Хотирнишин намудани андарзҳои суҳанварони мумтоз дар ин бора. Меҳнати бурдборона дар болои забони асар, ягона роҳи қамолоти суҳани бадеӣ.
M5	Махсусияти нутқи персонажҳо дар асари бадеӣ Ҳусусиятҳои нутқи муаллиф ва нутқи персонажҳо дар адабиёти бадеӣ. Жаргонҳо ва услубҳои иҷтимоӣ чун воситаҳои фарди қунонидани нутқи персонажҳо. Забони персонажҳо таъинқунандаи баромади иҷтимоӣ, маъқеи қамъияти, дараҷаи маданият ва маърифати онҳост. Фарқи сабки нависандагон бузург дар роҳи фардӣ қардани нутқи персонажҳо. Таҳлили услуби С.Айнӣ ва Р.Ҷалил дар бобати тавсифи нутқи персонажҳо.

M6	Воситаҳои нутқи дар асарҳои ҳаҷвӣ ва мазҳакавӣ Хусусияти асарҳои ҳаҷвию мазҳакавӣ. Воситаҳои луғавӣ дар асарҳои ҳаҷвӣ ва мазҳакавӣ, унсурҳои фразеологӣ ва грамматикӣ хосса дар асарҳои ҳаҷвӣ. Таҳлили намунаи асарҳои ҳаҷвӣ аз рӯи воситаҳои луғавӣ ва фразеологӣ (аз эҷодиёти С.Айнӣ ва Ф. Муҳаммадиев) Корбасти санъатҳои хоссаи бадеӣ дар шарҳи ҳаҷвию мазҳакавӣ; Таркиби луғавии асари бадеӣ. Интиҳоб ва корбасти воситаҳои луғавӣ мувофиқи тақозои мавзӯи асар ва замонӣ мақоми ҳодисаҳои тасвир). Донистани сарвати луғавӣ фарқи ҷилоҳои маънавии калимаҳо ва мавриди корбасти онҳо. шартӣ асосӣ касби нависандагист; гуруҳбандии воситаҳои луғавии асари бадеӣ ва усули омӯзиши онҳо.
M7	Калимаҳои умумхалқӣ ва адабии китобӣ дар адабиёти бадеӣ Таъин намудани аҳамияти калимаҳои умумхалқӣ дар таркиби луғавии асари бадеӣ; Муқаррар намудани вазифаҳои услубии калимаҳои серъмано, калимаҳои адабии китобӣ. Кушодан моҳияти услубии калимаҳои сермаъно дар мисоли чанд исм ва феъл. Ошкор кардани маҳорати нависанда дар интиҳоби дуруст ва корбасти баҳангоми калимаҳо. Гуногунӣ услуби нависандагон дар бобати калимаҳои умумхалқӣ ва адабии китобӣ.
M8	Калимаҳои халқии гуфтугӯӣ ва сарборихони услубии онҳо Мавриди истеъмоли калимаҳои халқии гуфтугӯӣ. Ба воситаи адабиёти бадеӣ ба забони адабӣ дохил гардида умумхалқӣ шудани калимаҳои омиёна. Вазифаи услубии калимаҳои омиёна дар адабиёти бадеӣ. Бемаврид кор фармуда шудани калимаҳои омиёна, аз ҳисоби корбурди ин навъи воҳидҳои луғавӣ, ранги оддигорӣ гирифтани забони тоҷикӣ дар солҳои 40-50, содданависӣ ва оддигорӣ. Дастурамали адибони номӣ барои дуруст истифода бурдан аз забони зиндаи халқ. Калимаҳои шевагӣ ва хосияти услубии онҳо. Меъёри муайян кардани калимаҳои шевагӣ дар илми забон. Ду ҷанбаи истеъмоли калимаҳои шевагӣ дар адабиёти бадеӣ, барои такмили забони адабӣ ва барои таклиди услубӣ. Тағйири сарчашмаи корбурди калимаҳои шевагӣ дар солҳои 30-90 дар адабиёти бадеии тоҷик. Унсурҳои шевагии ҷаҳонӣ шимолӣ ва ҷаҳонӣ қуҳистон дар асарҳои намоёндогони ҷаҳонӣ. Таълимоти адибони мумтоз (М.Горкӣ ва С.Айнӣ) дар хусуси дараҷаи истеъмоли калимаҳои шевагӣ дар адабиёти бадеӣ. Калимаҳои шевагӣ ва фардиқунонии нутқи персонажҳо.
M9	Воҳидҳои фразеологӣ муҳимтарини воситаи тасвири бадеӣ Маълумоти мухтасар дар бораи хосият ва ҳаҷми воҳидҳои фразеологӣ. Дараҷаи корбурди воҳидҳои фразеологӣ дар сайри

	инкишофи таърихияи услуби бадеии забони тоҷикӣ. Воҳидҳои фразеологӣ, ки муносибати мусбатро ифода мекунанд. Воҳидҳои фразеологӣ, ки дорони маънии манфӣанд. Нуқсонҳо дар бобати корбурди воҳидҳои фразеологӣ. Воҳидҳои фразеологӣ муассир.
M10	Муродифот ва усули корбасти онҳо Муродифоти воситаҳои нутқ масъалаи асосии услуби бадеист. Воситаҳои ҳаммаъно. Аҳамияти муродифҳо дар забони адабии бадеӣ. Муродифҳои умумистеъмоӣ. Калимаҳои ҳаммаъно ва наздикмаъно. Муродифҳои фардӣ муаллиф. Хелҳои услуби муродифҳо. Муродифҳои умумихалқӣ. Корбасти муродифҳо дар асарҳои бадеӣ ва публицистии С.Айнӣ.
M11	Корбасти антонимҳо дар забони асари бадеӣ Антонимҳо яке аз воситаҳои асосии услуби бадеӣ. Воситаҳои зидмаъно (тазод, мутазод). Аҳамияти антонимҳо дар забони адабии бадеӣ. Роҳҳои пайдоиши антонимҳо дар асари бадеӣ. Санъати таъод ва ҷои он дар адабиёт. Шеърӣ форсу тоҷик ва тасвири ҳолатҳои муқобил. Корбасти антонимҳо ва таҳлили онҳо дар асоси асари алоҳида.
M12	Корбасти омоним дар забони асари бадеӣ Омонимҳо воситаи асосии услуби бадеист. Воситаҳои ҳамшакл, ки маънои ҷудогонаро ифода мекунанд. Аҳамияти омонимҳо дар забони адабии бадеӣ. Роҳҳои пайдоиши омонимҳо дар асари бадеӣ. Санъати таҷнис ва ҷои он дар адабиёт. Шеърӣ форсу тоҷик ва тасвири таҷнис ва эйҳом. Суханбозӣ ва сухансозӣ дар забони асар. Корбасти омонимҳо ва таҳлили онҳо дар ғазали алоҳида.
M13	Мавқеи калимаҳои такрор дар забони асари бадеӣ Корбасти калимаҳои такрор ва ҷои онҳо дар забони асари бадеӣ. Намуди калимаҳои такрор дар забони асари бадеӣ. Мавқеи калимаҳои такрор дар наср. Калимаҳои такрор дар назм. Воситаҳои тасвири бадеӣ ва ҷойи калимаҳои такрор дар асари бадеӣ. Таҳлилу баррасии калимаҳои такрор дар асоси ғазали бадеӣ алоҳида.
III Тавсия ва нишондодҳо оиди машғулотӣ амалӣ: амалӣ (А) Мавзӯҳои машғулотӣ амалӣ аз рӯи фанни мазкур дар қарори зайл аст:	
A1	Сухан, забон унсури якуми адабиёт, олоҳи нахустини асар.
A2	Ҳолати омӯзиши забони адабии бадеӣ то асри XX. Вазъи омӯзиши забони адабии бадеӣ дар нимаи аввали садони XX ва ҳоло.
A3	Аҳмияти забон дар офариниши адабии бадеӣ.
A4	Забони асар, ягона роҳи камолоти сухани бадеӣ. Аҳмияти тасвирӣ касб кардани сухан дар адабии бадеӣ..
A5	Ҳусусиятҳои ба худ хоси нутқи муаллиф ва нутқи персонажҳо дар

	адабиёти бадеӣ; фарқи сабки нависандагонӣ бузург дар роҳи фарди кунонидани нутқи персонажҳо.
A6	Гуруҳбандии воситаҳои лугавии асари бадеӣ ва усули омӯзиши он.
A7	Таъин намудани аҳамияти калимаҳои умумхалқи ва таърихӣ дар таркиби лагавии асари бадеӣ.
A8	Семантикаи ғазалиёти Амир Хусрави Дехлавӣ
A9	Воситаҳои тасвири бадеъ дар осори Ҳофизӣ Шерозӣ
A10	Маҷоз дар ғазалиёти Абдурахмони Ҷомӣ
A11	Саҳми Садриддин Айний дар беҳдошти забони адабиёти бадеӣ.

IV Таълими мустақилона ва корҳои мустақилона
Аз рӯи фанни “Забони асари бадеӣ” мавзӯҳои зерин пешниҳод карда мешавад:

№	Мавзӯҳои кори мустақилона
1.	Фарқияти забони адабиёти бадеӣ аз забони адабии умумӣ дар бобати образнокӣ
2.	Илми бадеъ ва забони асари асари бадеӣ
3.	Забони персонажҳо таъинкунандаи баромадҳои иҷтимоӣ, мавқеи ҷамъиятӣ, дараҷаи маданият ва маърифати онҳост.
4.	Калимаҳои шевагӣ ва хосияти услубии онҳо
5.	Мавқеи воҳидҳои фразеологӣ дар тасвири бадеӣ
6.	Корбасти истилоҳоти илмӣ, соҳавӣ ва касбӣ дар асари бадеӣ.
7.	Корбасти калимаи “май” дар ғазалиёти Ҷомӣ
8.	Маъниофори бо калимаи “гул” дар асоси ғазалиёт
9.	Корбасти зарбулмасалу мақолҳо дар ғазалиёти Фонӣ
10.	Корбасти калимаҳои шевагӣ дар асари бадеӣ

Донишҷӯ дар натиҷаи азхудкунии мавзӯҳои кори мустақилона доир ба масъалаҳои забони асари бадеӣ, воситаҳои тасвири бадеъ ва усули тадқиқи онҳо шиносонамуда, тағирёбии забонӣ дар маводи соҳаҳои гуногун аҳамияти бештар пайдо мекунад ва дар асоси асарҳои бадеӣ мустақам карда мешавад.

Дар асоси аз худ намудани мавзӯҳои мазкур донишҷӯён аз вазъияти омӯзиши воситаҳои тасвири бадеъ, илми забоншиносӣ, баррасии вазъи истилоҳот дар бораи забон дар Ёзбекистон ва хориҷи кишвар, қонуни забон, сабабҳои то ҷое дарк нашудани моҳияти ин масъала маълумоти назарӣ пайдо мекунамд.

3.	V. Натиҷаҳои омӯзонидани фан (компетенцияҳои таҷаккулёбанда) Донишҷӯ дар натиҷаи азхудкунии фан: Дар ҷараёни таълими фанни мазкур истифодаи воситаҳои ахбори
----	--

	замонавӣ ва технологияи нави педагогӣ тақозо карда мешавад. Таълими фанни мазкур тавассути усулҳои анъанавии тадрис ва таҷрибаҳои нави дар соҳаи таълим мавҷуда, аз қабili саволу ҷавоб бо усули тест, муқоиса намудани асарҳо ва ё симоҳои ҷудогона бо асарҳо ва ё нақшҳои ба донишҷӯён аз адабиёти тоҷик ва ё ўзбек шинос; Ёдрас намудани лаҳзаҳо аз филмҳо, намоншномаҳо, истифодаи воситаҳои техникӣ, аз қабili видео ва аудиотехника, видеопроекторҳо, таҷхизоти аудио ва видео, компютер ва мултимедияҳо, ба воситаи методҳои наву ноанъанавӣ, усулҳои интерфаъл ва ғайраҳо амалӣ мегардад. • Дар баробари ҳамин ҳини таълими фанни мазкур аз технологияи нави педагогӣ, васоити ахборӣ - коммуникатсионӣ, сайтҳои интернет, блогҳои интернетӣ истифода бурдан дар назар дошта мешавад. • - ҳангоми таълими ин фан дар соатҳои маърузавӣ истифодаи компютерҳои замонавӣ, технологияҳои нави презентатсионӣ ва демонстратсионӣ - электронӣ - дидактикӣ истифода мегардад. • - дар ҷараёни таълими фанни мазкур аз методҳои интерфаъл; аз қабili ҳучуми ақлӣ, тафаккури гурӯҳӣ, пинборд, конференсия, мулоқот, мунозара, баҳсҳои гурӯҳӣ, муҳокима тавассути материалҳои иллюстратсионӣ ва демонстратсионӣ истифода бурдан мувофиқи мақсад аст. • - ҳангоми таълими фанни мазкур ва гузаронидани машғулоти семинарӣ дар байни талабагон ташкил кардани мусоҳибаҳо, коллоквиум, мусобиқа, баҳсу мунозираҳо дар назар дошта мешавад
4.	VI. Методҳо ва технологияҳои таълим: • маъруза • кейс-стадиҳои интерфаъл; • семинар (сӯҳбат, мушоҳида, мунозира, нутқ кардан, мантиқан фикр кардан, саволу ҷавоби тезкор); • бо гурӯҳҳо кор кардан; • тақдирот намудан; • лоиҳаҳои индивидуалӣ; • лоиҳаҳо барои ҷимоя кардан ва бо ҷамоа кор кардан.
5.	VII. Талабот барои гирифтани кредитҳо: Пурра аз худ намудани мафҳумҳои назарӣ ва амалии фан, дуруст баррасӣ намудани натиҷаҳои таҳлил, иҷро намудани супориш ва вазифаҳо дар шаклҳои назорати ҷорӣ, марравӣ ва мушоҳидаҳои мустақилона доир ба ҷараёни омӯзиш, аз рӯи назорати ниҳой супоридани кори хаттӣ.

6. АДАБИЁТИ АСОСИ:

1. Давронова М. Баъзе масъалаҳои забони адабиёти бадеӣ. – Самарқанд, 2014.
2. Мажидова С. Силсилаи калимоти пурмаъноӣ ғазалиёти Ҷомӣ. – Самарқанд, 2024. 225 с.
3. Маъсумӣ Н. Очеркҳо оид ба инкишофи забони адабии тоҷик. Душанбе: Адиб, 2013.-351саҳ.
4. Ярашов Ш. Амир Хусрав Дехлавӣ ғазалларида бадиӣ тимсол (Лингвопозитик таҳлил). –“Маҳорат” нашриёт-матбаа иҷодӣ уйи. Самарқанд,-2023,154 б.

АДАБИЁТИ ИЛОВАГӢ:

5. Камолиддинов, Б. Муродифоти синтаксисӣ ва хусни баён / Б. Камолиддинов. – Душанбе: Маориф, 1986. –133 с.
6. Камолиддинов, Б. Забон ва услуби Ҳаким Карим / Б. Камолиддинов. – Душанбе: Ирфон, 1967. –186 с
7. Қосимова М.Н., Исмаиловзода Ш.И. Таърихи истилоҳоти тоҷик. Китоби дарсӣ барои донишҷӯёни муассисаҳои таҳсилоти олии касбӣ. – Душанбе, 2023.-312 саф.
8. Бердиева Т. Моделҳои истилоҳсозии забони тоҷикӣ// Мактабисоветӣ. – 1980. - № 11.- С.22-24.
9. Ғаффоров Р. Вазъи кунунии истилоҳоти забоншиносии тоҷик ва лучуми тақмили он// Аҳбори АФ, РСС Тоҷикистон серияи шарқшиносӣ, таърих, филология, 1992, №4 (24). – С. 16-21.
- 10.Камолиддинов Б. Мушқилои истилоҳ// Даҳ соли қонуни забон. – Душанбе: Ирфон, 1999. – С. 62 – 65.
- 11.Муҳаммадиев М. Луғати синонимҳои забони тоҷикӣ. – Душанбе: Маориф,1993.-271 с.
- 12.Шарифов Х. Каломӣ бадеӣ. – Душанбе: Маориф.1991.-160 с.
- 13.Шукуров М. Ҳар сухан ҷоёву ҳар нукта мақома дорад. – Душанбе: Ирфон, 1985.-368 с.
- 14.Шукуров М. Хуросон аст ин ҷо.– Душанбе: Маориф, 1994.-286 с.

Адабиёти электронӣ:

- 15.[http://library.tersu.uz/kitoblar/aralash/Nutq madaniyati asoslari.pdf](http://library.tersu.uz/kitoblar/aralash/Nutq%20madaniyati%20asoslari.pdf)
- 16.<http://library.ziyouz.com/ru/book/download/100574>
- 17.[http://n.ziyouz.com/kutubxona/category/147-pedagogika?download=11693:](http://n.ziyouz.com/kutubxona/category/147-pedagogika?download=11693)
- 18.[www.ziyouz.com kutubxonasi](http://www.ziyouz.com/kutubxonasi)

- | | |
|----|--|
| 7. | Дастури Ҷан 24 августи соли 2024 таҳти баённомаи рақами 1 дар шӯрои таълимӣ-услубии Донишгоҳи давлатии Самарқанд ба номи Ш.Рашидов маъқул карда шудааст. |
|----|--|

8.	Масъулони ба фан/модул: С.Ҷ.Мачитова, Ш.Ярашов – доктори фалсафа (PhD), дотсенти кафедран филологияи тоҷик ва забонҳои Шарқи хориҷаи ДДС ба номи Ш.Рашидов
9.	Мукаарризони: Мартазоев Х. - доктори фалсафа оид ба фанҳои филология (PhD) муаллими кафедран филологияи тоҷик ва забонҳои шарқи хориҷии ДДС ба номи Ш.Рашидов (9 2648890) Н.Қаюмов - доктори фалсафа оид ба фанҳои филология (PhD) дотсенти Донишгоҳи педагогии Ўзбекистон ва Финляндия (tel:(91) 314 46 18)

Гуруҳи корӣ барои таҳияву танзими барномаҳои таълимӣ ва супоришоти корҳои мустақил дар асоси фармони маъмурияти Донишгоҳ аз санаи 16 августи соли 2024 бо қарори № 301- ij

Раис:

проф. А.Носиров

Мудир кафедра:

С.Х.Хачакулов

Декани факултет:

Ч.Д.Элгизаров

Проректори аввали корҳои таълимии Донишгоҳи давлатии Самарқанд ба номи Ш.Рашидов

проф. А.Солиев



Шароф Рашидов номидаги Самарқанд давлат университети
тожик филологияси ва хорижий Шарқ тиллари кафедраси
ўқитувчиси С.Мажидованинг «Бадий асар тили» фанидан
тайёрланган фан дастурига
ТАҚРИЗ

Тақдим этилган дастур бакалавриатура таълим йўналиши талабаларига мўлжалланган бўлиб, Давлат таълим стандарти ва Ўзбекистон Республикаси Олий таълим, фан ва инновациялар вазирлиги меъёрий хужжатларининг талаблари асосида тузилган.

Муаллиф дастурнинг кириш қисмида ўқитиладиган фаннинг мақсади ва вазифаларини, шунингдек ўрганиш усулларини аниқ кўрсатиб берган.

Муаллиф дастурда бадий асар тилининг ўрта асрларда, XX асрда ва бугунги ҳолатини ўрганиш усулларини, шаклланиш омилларини, ривожланиш қонуниятини, шунингдек таракқиёт босқичларининг ўзига хос хусусиятларини ёритишни назар тутган.

Дастур муаллифи адабий сиймолар ҳаёти ва ижодиётини кўздан кечиришни, бадий асар тилини ўрганишга бағишланган форс-тожик классик тилшунослигидаги илмий манбаларни, жумладан Унсурулмаолий Кайковус, Низомии Ганжавий, Носир Хисрав, Абулқосим Фирдавий, Абдулқодир Бедил каби сиймолар асарлари билан талабаларни таништириб боришни ҳам режалаштирган.

Дастурда бадий асар тили, тожик тили ва адабиёти мутахассислигининг асосий фанлардан бири эканлигини инобатга олиб, уни ҳар томонлама қамраб олишни таъминлаш мақсадида мавзуларнинг муайян қисми талабаларнинг мустақил ишлашига ажратилган.

Айтилганлар тақозосига кўра С.Мажидова тузган «Бадий асар тили» фани ўқув дастурини амалиётга жорий этишни тавсия этаман.

Имзо

Н. Қаямов филология фанлари
бўйича фалсафа доктори, Ўзбекистон-
Финландия педагогика институти
«Бошланғич таълим методикаси»
кафедрасининг катта ўқитувчиси.

И. Маюнов

NING IMZOSINI
TASDIQLAYMAN
O'ZBEKISTON - FINLANDIYA
PEDAGOGIKA INSTITUTI
XODIMLAR BO'LIMI BOSHIGI



Имзо

Шароф Рашидов номидаги Самарқанд давлат университети
тожик филологияси ва хорижий Шарқ тиллари кафедраси
ўқитувчиси С.Мажидованинг «Бадий асар тили» фанидан
тайёрланган фан дастурига

ТАҚРИЗ

Манзур этилган дастур бакалавриатура таълим йўналиши бўйича тахсил олаётган талабаларга мўлжалланган бўлиб, Давлат таълим стандарти ва Ўзбекистон Республикаси Олий ва ўрта махсус таълим вазирлиги меъёрий ҳужжатлари талаб кўрсатмалари асосида тузилган.

Муаллиф дастурнинг кириш қисмида ўқитиладиган фаннинг мақсади ва вазифаларини, шунингдек ўрганиш усуллари аниқ кўрсатиб берган.

С.Мажидова дастурда бадий асар тилининг XX асргача бўлган даврини XX асрда ва бугунги ҳолатини ўрганиш усуллари, шаклланиш омилларини, ривожланиш қонуниятини, шунингдек тараққиёт босқичларининг ўзига хос хусусиятларини ёритишни назар тутган.

Тожик тилини янги даврда бойитишда тожик адибларнинг роли ниҳоятда катта. Хусусан устод С.Айнийни бу масалада тожик тилини ривожланишига алоҳида ўрин тутди. Дастур муаллифи адабий сиймолар ҳаёти ва ижодиётини мулоҳазага олишни, бадий асар тилини ўрганишга бағишланган форс-тожик классик тилшunosлигидаги илмий манбалар, жумладан Унсурулмаолий Кайковус, Низомий Ганжавий, Носир Хисрав, Абулқосим Фирдавий, Абдулқодир Бедил каби сиймолар асарлари билан талабаларни таништириб боришни ҳам режалаштирган.

Дастурда бадий асар тили тожик тили ва адабиёти мутахассислигининг асосий фанлардан бири эканлигини назарида тутиш, уни ҳар томонлама қамраб олишни таъминлаш учун мавзуларнинг бир қисми талабаларнинг мустақил ишлашига ажратилган.

Айтилганларга кўра, С.Мажидова томонидан тузилган «Бадий асар тили» фани ўқув дастурини амалиётга жорий этишни тавсия этаман.



Мартазоев Х. Самарқанд давлат университети Тожик филологияси ва хорижий Шарқ тиллари кафедраси ўқитувчиси, филология фанлари бўйича фалсафа доктори (PhD)